

**UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI – CLUJ NAPOCA
ȘCOALA DOCOTRALĂ ”ECUMENE”**

PhD THESIS

SPIRITUAL COUNSELING IN HIGH SCHOOL

SUMMARY OF THE THESIS

**CONSULTANT PROFESSOR
Prof Dr Molnar Janos**

**PhD STUDENT
Kovacs Szabolcs**

CLUJ NAPOCA

2015

Contents

INTRODUCTION.....	6
STRUCTURE AND PROBLEM OF THE THESES.....	8
PRESENTATION OF THE SUBJECT	10
KEYWORDS.....	12
I. THEORETICAL FRAMEWORK.....	13
I.1. Spiritual counseling or/and pastorate in high schools? Clarifying theological expressions... 13	
I.1.1. Clarifying the term: „spiritual counseling”.....	15
1. THE RELATIONAL SYSTEM OF HIGH SCHOOL SPIRITUAL COUNSELING.....	19
1.1. The educational context of the spiritual counseling.....	19
1.1.1. The educational basis of the school.....	20
1.1.2. The school as an educational space.....	21
1.1.3. The educational system. Double contingency in the Luhmann's theory.....	22
1.1.4. The contingency of the education.....	23
1.2. The relationship between the church and school.....	26
1.2.1. Educational ambivalence's within the secularized church.....	28
1.3. The relationship between family and school.....	30
1.4. Main directions of the Transylvanian education in the 19-20 th century.....	32
1.5. Reformed high schools and the religious education.....	35
1.5.1. Education and the professors.....	35
1.5.2. The restarted Reformed high schools and their new aspects.....	38
2. THE PLACE OF HIGH SCHOOL SPIRITUAL COUNSELING IN THE GENEALOGY OF SPIRITUAL COUNSELING.....	40
2.1. The paradigm of spiritual counseling – functionality and actuality.....	40
2.2. Place of spiritual counseling in high schools between the directions of spiritual counseling.....	41
2.2.1. The kerygmatic direction.....	42
2.2.2. The „gestalt” method.....	43
2.3. Therapy-based spiritual counseling.....	44
2.4. The paradigm of the systematic spiritual counseling.....	46
2.4.1. The theological and systematical anthropology.....	46
2.4.2. The direction of Christoph Morgenthaler.....	50
2.5. The systematic interpretation of high school spiritual counseling.....	51
2.5.1. The nature of conflict in the Luhmann's system.....	55
2.5.2. The „problematic child” paradigm.....	57
2.6. The context of spiritual counseling.....	59
3. THE DIMENSIONS OF HIGH SCHOOL SPIRITUAL COUNSELING.....	65
3.1. The evangelic aspect of high school spiritual counseling.....	65
3.2. The pneumatic aspect of high school spiritual counseling.....	67
3.3. The spiritual-ritual aspect of high school spiritual counseling.....	70
4. THE PRINCIPLES OF HIGH SCHOOL SPIRITUAL COUNSELING.....	71
4.1. The effects and forms of high school spiritual counseling.....	71
4.1.1. Pacing, consulting and supportive dialog with student, parent and teacher.....	72
4.1.1.1. The service of high school spiritual counseling.....	74
4.1.1.2. High school spiritual counseling and the <i>smaltalk</i> method.....	77
4.1.2. Education and creative programs for groups (social relationship, school culture, liturgy, meditation).....	80
4.1.2.1. School pastorate as liturgy.....	81
4.1.2.2. Spiritual counseling as martyr.....	82
4.1.2.3. Spiritual counseling as diacony.....	83

4.1.2.4. Spiritual counseling as koinonia.....	83
4.1.3. Space forming experiences in high school.....	84
4.1.4. Crisis intervention and spiritual counseling.....	85
5. SPIRITUAL COUNSELING AS A MISSION IN A SECULARIZED CULTURE.....	87
5.1. Historical background.....	87
5.2. The collision between mission and culture.....	89
5.3. The crisis of faith.....	90
5.4. Mission or evangelism? Change and/or conversion?.....	93
5.4.1. Spiritual counseling as indirect mission.....	95
5.4.2. High school spiritual counseling as mission in a secular culture.....	95
5.4.3. The role of high school spiritual counseling in the education and healing.....	98
6. INFLUENCING ASPECTS OF THE ADOLESCENTS' DEVELOPMENT.....	100
6.1. Psychosomatic development.....	100
6.1.1. Somatic development.....	101
6.1.2. Cognitive development.....	102
6.1.3. Psycho-social aspects.....	102
6.2. The relationship between personal dependence and autonomy.....	104
6.2.1. The influencing system of the family background.....	106
6.3. The developing context of the adolescents: family, colleagues, school.....	107
6.3.1. Reevaluation of the family system from the helpers' perspective.....	107
6.3.2. The importance of biological and psychological relationship between mother and child	109
6.3.3. The importance of the education in the family.....	114
6.3.4. Family conflicts.....	116
6.3.5. Conflicts around the divorce.....	118
6.3.6. Inter-generational conflicts.....	119
6.3.7. Adolescents between colleagues.....	121
6.3.8. School and adolescents.....	123
7. FREQUENT PROBLEMS OF THE ADOLESCENTS. COPING METHODS. POSSIBILITIES OF THE SPIRITUAL COUNSELING.....	127
7.1. Internal and external problems	127
7.1.1. Internal problems.....	128
7.1.1.1. Depression and its characteristics.....	129
7.1.1.2. Factors which cause depressive symptoms.....	131
7.1.2. Eating disorders: anorexia nervosa and bulimia nervosa.....	133
7.1.2.1. Anorexia nervosa.....	133
7.1.2.2. Bulimia nervosa.....	135
7.1.3. External problems.....	135
7.1.3.1. Drug crises.....	136
7.1.3.2. Alcohol consumption in adolescence.....	138
7.2. Perspectives of prevention and intervention.....	138
7.3. Frequent scholar problems and the perspectives of the high school's spiritual counselor....	140
7.3.1. The "mobbing" phenomena.....	140
7.3.1.1. Aggression provoking circumstances.....	141
7.3.1.2. Intervention possibilities.....	143
7.3.2. Spiritual crises around divorce.....	144
7.3.2.1. Intervention possibilities.....	145
7.3.3. Fear of marks in school.....	146
7.3.3.1. Intervention possibilities.....	146
7.3.4. Insulting in family.....	147

7.3.4.1. Sexual insult and its symptoms.....	148
7.3.4.2. Prevention and spiritual counseling.....	148
7.4. Crisis intervention and spiritual counseling.....	149
7.4.1. The brief definition of crisis.....	149
7.4.2. Crisis intervention in school environment.....	150
7.4.3. Death and mourning in school.....	152
7.4.3.1. Influencing aspects of understanding death.....	155
7.4.3.2. The role of spiritual counselor.....	156
7.4.4. Suicidal temptation.....	158
7.4.4.1. Psychological causes which lead to suicide.....	159
7.4.4.2. Prevention possibilities.....	160
7.4.5. Spiritual counseling for parents.....	161
8. THE ADOLESCENTS' IDENTITY. RELIGIOUS IDENTITY.....	163
8.1. The influence of the society and circumstances on the adolescents' identity development.....	163
8.2. Self-perception in adolescence.....	165
8.3. Identity developing conditions.....	166
8.4. Empathy, altruism, love.....	168
8.4.1. Discovering self-appreciation and the beginning of religious identity.....	170
8.5. Religious identity.....	172
8.5.1. Determining socio-psychological factors in religious identity.....	174
8.5.2. Self-incrimination, disturbances of the identity, non-identity. An existential problem.....	176
9. RELIGIOUS EXPERIENCE OF THE ADOLESCENTS.....	179
9.1. The religion-phenomenological interpretation of the religious experience.....	179
9.2. Personal elements of the religious orientation.....	184
9.2.1. Term definition: religious orientation.....	184
9.2.2. Processing of the past.....	185
9.3. Image of parent, image of God, God representation.....	187
9.3.1. Analysis of God representation by adolescents.....	190
9.4. Educational role of the family and the religious orientation.....	191
9.5. The importance of God image and its role in spiritual counseling.....	195
9.6. The process of conversion.....	196
9.6.1. The internal dynamic of the spirit.....	198
9.6.2. Conversion and reborn.....	200
9.6.2.1. Phases of conversion.....	200
9.6.2.2. Phases of reborn.....	200
9.6.2.3. The “first joy” period.....	201
9.6.3. Conversion as a spiritual phenomena.....	201
9.6.4. Faith development and its relationship with conversion.....	202
9.6.5. Repentance and conversion.....	203
9.6.6. Resistance and conversion.....	204
9.6.7. Conversion and pathology.....	205
9.7. Religious and psychological interpretation of self incrimination in adolescence.....	205
9.7.1. The undetermined sin.....	205
9.7.2. Self incrimination and conscience by the adolescents.....	206
9.7.3. Self incrimination and its spiritual components: repression, recourse, projection.....	207
9.8. Religious doubts and the importance of rationality in adolescence.....	210
9.8.1. Irrationality of the existence.....	210
9.8.2. Rationality and fight for every day.....	211
9.8.3. Clerical autism and rationality.....	214
10. THE PERSON OF SPIRITUAL COUNSELOR.....	216

10.1. The determining context of the family.....	216
10.2. Gender differences and their importance in spiritual counseling.....	217
10.3. Competences.....	218
10.3.1. Personal competences.....	219
10.3.2. Personality and attitude.....	220
10.4. Complementing competences.....	222
10.4.1. The competence of evaluation.....	222
10.4.2. Relational competences.....	223
10.4.3. Communication competence.....	223
10.4.4. Spiritual-ritual competence.....	224
10.4.5. Group-pedagogical competence.....	225
10.4.6. Relational competence.....	225
10.4.7. Crisis intervention competence.....	225
10.5. The identity of spiritual counselor: dynamical development or blocking??.....	226
SUMMARY OF THE THEORETICAL FRAMEWORK	228
II. OBJECTIVES OF THE RESEARCH.....	233
II.1. METHODOLOGY AND THE STRUCTURE OF THE RESEARCH.....	235
II.1.2. METHODOLOGY OF THE DEEP INTERVIEWS.....	237
II.1.3. METHODOLOGY OF THE QUESTIONNAIRE.....	242
II.1.3.1. Procedure.....	242
II.1.3.2. Selection.....	242
II.1.4. Demographic description of the sample group.....	245
III. PRESENTING THE RESULTS.....	248
III.1. Contribution of circumstances in high school and social relationships at the intervention of spiritual counseling.....	248
Summary.....	272
III.2. Contribution of religious practice and religious coping.....	274
Summary.....	292
III.3. Contribution of the personality of spiritual counseling, such as recognition and appreciation of the counselor's work.....	295
Summary.....	309
III.4. Which conclusions can be drawn for the church in orde to improve the high school spiritual counseling?.....	311
Summary.....	320
SUMMARIZING IDEAS.....	322
PROPOSAL FOR FURTHER RESEARCHES.....	324
THANKS.....	326
APPENDICES.....	327
Registered interview with high school spiritual counselors.....	327
Questionnaire for the students.....	329
CHILD BEHAVIOR CHECK LIST (CBCL).....	331
Summary of the interview with counselor M.....	332
Summary of the interview with counselor Z.....	335
Summary of the interview with counselor A.....	338
Summary of the interview with counselor G.....	344
Summary of the interview with counselor H.....	347
Summary of the interview with counselor C.....	350
Summary of the interview with counselor L.....	352
Summary of the interview with counselor O.....	357
LITERATURE.....	361

Keywords

spiritual counseling, spiritual education, pacing, personal development, religious identity of the adolescents, family and school socializing, crisis intervention, missiology, skills of the spiritual counselor

INTRODUCTION

In approaching this field of work I'm aware of its complexity, and that I'm approaching a new and emergent field of work. The school pastorate in Transylvanian reformed high schools has only existed in its current form for twenty years. I will attempt to briefly sum up the current jurisdictional situation and its consequences:

- after the handing back of the clerical institutes, (high schools, boarding schools) to the churches (Reformed, Roman Catholic, Lutheran, Unitarian) between 1990 and 1995, the reformed high schools were immediately reorganised and relaunched;

- Transylvanian reformed high schools have, due to historical and jurisdictional changes, today acquired a *semi-clerical* status. Although the buildings of the institutions belong to the church, Romanian Educational Legislation prescribes a secular educational program which limits both the religious educational process and clerical activity in reformed high-schools.

- However, it's important to note, that this secular educational legislation *does* allow the reformed church to have access into the reformed high school's educational schedule, through bible classes, music classes, spiritual education and spiritual counseling. This is an opportunity and indeed a responsibility for the church in addressing the young generation, in particular those who are generally excluded from community events and activities.

During my theological studies in the Protestant Theological Institute, Kolozsvár (1998-2003) I felt compelled to study at greater depth the fields of pastoral counseling and pastoral psychology. After graduation I studied pastoral care and family therapy, such as bibliodrama. Shortly thereafter, I was nominated as a high school pastor in Marosvásárhely, (Targu Mures). I found the school pastorate different to conventional congregational work.¹ The challenge was to find a way of addressing students who were not religious and who did not have any relationship with their community or with God. Through spiritual counseling at personal meetings with these students, I was able to address their everyday problems, personal questions and spiritual needs. The new challenge with its many unexpected situations, and the psychological, social, spiritual and

---

¹ I was working before that as a regular pastor in a large community in a city. (2003-2005).

theological questions that arose, made this working field difficult, especially for me.

I came to realize, as a school pastor, that spiritual counseling in the reformed high schools had an important (implicit) contribution to the spiritual development of the high school students. I'm interested in answering the question of which factors of spiritual counseling contribute to a positive change in spirituality and personal development?

From the church's perspective it is also important to be aware that the contribution high school counseling can make to spiritual development of students *does* offer a means of furthering the church's missionary work in reformed high-schools.

We should mention here some ethical aspects of the reformed church's missionary work in these high schools. We can approach this with the following observation: The perspective of the reformed church concerning missionary work in high schools is related to the educational and teaching activities of the pastor-teachers. Karácsony Sándor² expresses this notion well: “The teacher is a pastor-teacher. Not in the sense that he wears a black robe, but in the sense that while he teaches he also educates the students. He feels himself to be a missionary. (...) He is a witnessing pastor-teacher. He stands before Christ and this power must have been witnessed. This involves the whole culture.”³ Karácsony's observation represents the teaching-witnessing presence of the reformed church in high schools. How appropriate is this missionary attitude?

Spiritual counseling (an activity representing the church itself) is a special field of work in high schools. While its purpose is primarily missionary work, through personal interaction and sharing (incarnation) this is not its only purpose (if it were, it would no longer be spiritual counseling), but through personal interaction it nurtures the helping, guiding and pacing effect. The result is very similar to that work we call “incarnational missionary” work.

If we can confirm this hypothesis, then it is worth our while paying more attention to the problem of counseling in the reformed high schools of Transylvania.

1. Problem statement

Transylvanian Reformed high schools are a special case. They are not state schools, and they are not clerical schools either. The semi-clerical status of these institutes raises the issue of religious education. Cooperation between state and church is obviously expected, but in practice there is an uncertainty as to how to communicate Christian values to the students, how to form a Christian

---

² Karácsony Sándor was a Hungarian Reformed theologian, pastor of the youth generation. He wrote many books concerning the religious education of the youth generation, published between 1919-1946.

³ Karácsony Sándor: Magyar ifjúság. Tettrendszer és etika. (Hungarian Youth. Act and Ethic) Széphalom Könyvműhely, Budapest 2005.41.

identity and spirituality in a secular institution. There is a huge effort being made from the church's side to balance its participation in the educational process with the secular educational system in Reformed high schools. Secular education is merely performance-oriented, being a response to the economic interests of society. This perspective neglects the spiritual and Christian ethical dimensions of education. We may also ask the question raised by Carl Nipkow: “*what does it mean today to grow up without God?*”.⁴ It has been found in German research (2005,) carried out at high schools in Erlangen-Nürnberg, that there is a positive correlation between the educational process, religiosity and efficiency.⁵ The multi-faceted relationship between students, teachers, parents and counselors was found to produce a supportive educational and spiritual background for the students and resulted in a positive tendency in their development.

Given these results, I believe that spiritual counseling in Reformed high schools influences the relationship between the students, promotes friendly contact with the teachers, presents occasions for spiritual growth (worships, feasts, prayers, personal talks, bible studies, celebrations) and gives the school community a special atmosphere and a supportive character. I believe also that spiritual counseling has an influence on those non-religious, non-believing students too. From our perspective it is important to point out the *changing and influencing factors* implicit in high school spiritual counseling; factors we will analyse in this research.

On the other hand, we should remember, that in addressing those students who never had any relationship with a Christian community and God, spiritual counseling seems to be an adequate method of reaching these people, through their spiritual needs. Indeed, *the Reformed high schools in Transylvania don't have an explicit missionary or evangelistic orientation*. However, for those students and parents who come in to personal contact with the school's pastor and/or participate in one or more spiritual occasions, (through the incarnational character of it), spiritual counseling performs as an implicit⁶ missionary work.

Interpreting the church's role and responsibility in the educational process of Reformed high schools, we should consider, and even put more accent on the specific working field of spiritual counseling, as being an important method in the church's missionary/evangelistic work, and one which cannot be neglected.

---

⁴ Nipkow: *Erwachsenwerden ohne Gott? Gotteserfahrung im Lebenslauf*. Chr. Kaiser Verlag, München 1986.85.

⁵ Heike Vierling-Ihrig: *Was hat die Kirche von der Schulseelsorge?* In: Harmjan Dam/Mathias Spenn: *Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen*. Bd. 2. Comenius Institut, Münster, 2007.36.

⁶ Klessmann, 2010.166.f

2. Purpose of the Research

The ideal situation would be to recognise the effect of various factors that influence spiritual counseling work in Reformed high schools. This would bring us a step closer to working more sympathetically for spiritual counseling (church's support) and therefore provide more adequate intervention. David Kabisch⁷ summarises the situation regarding school counseling in German high schools. He states that well-structured pastoral care works through its incarnational, emphatic and missionary/evangelistic character, but that this work has a special goal: to help the students learn how to be spiritual counselors for each other.

In light of the ideal situation described by Kabisch, our research is in its infancy. However, we are able to use the results of our research as a 'stepping stone' to *describing* the present situation regarding spiritual counseling in Transylvanian Reformed high schools. This research is *not* a full diagnosis of the present problem, but an *additional tool to help identify possible approaches to making effective changes* in the process of spiritual counseling in Reformed high-schools in Transylvania.

It would be interesting to conduct further research using a control-group analysis to identify ways of enhancing the effects of the spiritual counseling in the high schools.

3. Research questions

In approaching this research field, I have had to consider, that there is no similar previous research. Therefore it is essential to collect data and get accurate view of spiritual counseling practice in Transylvanian Reformed high schools. As a school pastor I'm seeking an answer to the following fundamental question:

1. What are the most relevant factors in Transylvanian Reformed high school counseling, and how can they influence the non-religious, non-believer students with regard to their view of Christianity. Furthermore, what can the church learn from this in order to improve its missionary impact on high school populations?

This question can be further divided:

1.1. How does the school *atmosphere* contribute to change?

1.2. How does the social network within the school (friends, classmates and teachers) contribute?

1.3. What is the contribution of the family background?

---

⁷ David Kabisch: Schüler als Schulseelsorger: Evangelische schülerarbeit im Bibelkreis. In: Ralf Koerrenz/Michael Wermke (Hg): Schulseelsorge – Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.137.f.

1.4. How does the pastor/spiritual director contribute, from the student's point of view?

1.5. What lessons can the church draw from these factors in order to improve its high school ministry?

Obviously, there remain open questions related to the main question. For example, what do we mean by positive change? Is it possible to analyze all factors that contribute to positive change? How can we check whether positive change has been achieved? To produce a clear analysis, any research must be wide-ranging. Multiple control-groups and broad research must be carried out to get a viable answer. This kind of research dimension, unfortunately, is beyond the scope of this current work.

However, it is important for pastors, (and for the church itself) to begin the challenge by highlighting and describing some of the main factors relating to change in spiritual counseling in the Reformed high schools of Transylvania.

4. Relevance

Spiritual counseling can be interpreted as a field of dialogue between church, school, student and family. As a consequence of changes in society, emerging familial and personal (adolescent's) problems, and the tension between expectations and performance, spiritual counseling has become an adequate mediating and helping influence for those involved. Secondly, it is important to mention the effects of spiritual counseling that go beyond the purpose of simple missionary work. This is what we call "*indirect missionary work*".⁸ Thirdly, we consider this working field to be important and implicit in the missionary service of the church.

This thesis will be relevant for pastors and church leaders, making them conscious of the importance of this kind of missionary work. In a larger perspective, this missionary work among youth could revitalise the "old spirit" of our church.

5. Research method

In seeking the answer to our fundamental research question (above) we plan to undertake a descriptive research. By addressing the sub-questions (see above) it will be possible to develop an approach that yields a better analysis of the main question.

Our purpose is to obtain more data regarding students' experiences concerning family-background, school atmosphere and the social network allowing us to make reference to the way in which spiritual counseling can help and influence the student's life. It is our intention to gather data on how spiritual counseling can reach and influence people who don't have any clerical and/or

---

⁸ See the Introduction.

religious contact in their everyday life. It is also important to engage in dialog with church leadership and to present important answers that result from the research. This dialog will lead us to a clearer understanding of spiritual counseling in high schools and towards effective structural / methodological change therein .

In the following paragraphs, sub questions of the research will be interpreted one by one. The exploring questions and their possible answers (related to each sub-question such as the method of the research by each sub-question) will be presented.

The questionnaire results represent the response of 785 students from eight Transylvanian Reformed high schools (There are in total 9 Reformed high schools in the whole Transylvania). The students were grouped by age as follows: The IX. class students (14-15 years) and the XII. Class (17-19 years) students. The reason for this division is based in development psychological descriptions. These descriptions attempt to classify adolescence in to several phases. The borders of the phases are diffuse. We use the simple, two part division: the 14-15 year-olds correspond to the *pre-adolescence* period and the 17-19 year-olds correspond to the *adolescence* or *pre-adulthood*. This allows us to take into account the significant differences in response that are known to exist between the two age groups / phases.

The questionnaire-method helps to get more data from more students and therefore results that are of more relevance. Over 785 students participated in the questionnaire. Once in the research database, frequency analyses provides further results according to gender, age, place of living and religious activity.

The questionnaire survey was carried out with the agreement of the school master. The school pastors assisted in contacting the students.

Instructions on filling out the questionnaire were as follows:

- participation is voluntarily;
- no names are required;
- the chosen answer'(s) should be circled);
- honest answers are expected;
- no time limits are imposed;
- questions can be asked at any time to clarify what is required.

6. Structure of the thesis

The thesis has two main parts with several chapters. The first part includes the introduction and statement of the problem being approached as well as the methodology of the research. Ten chapters of the first part present the different aspects of the spiritual counseling, such as the history, the development, and its relationship with the different scientific domains such as psychotherapy, psychology, theology, pedagogy, religious education, etc. There are also presented the basic problems of the psychological and spiritual development of the adolescents. The most of the occurred psychological problems, the problems of the school, the problems in the families makes us to understand better the complex web of the adolescent's relationship. The effects of the religious education, the family background, the process of forming religious identity are all part of the theoretical framework of the thesis.

The second part presents the survey's methodology such as the results of the survey and of the interviews. There are four main chapters which include the interpretation of the results giving an answer to the four research questions. Finally, the conclusions and recommendations are gathered in to a last chapter at the end of the thesis.

7. Conclusions

With this research into spiritual counseling in the Reformed high schools of Transylvania, the first stepping stones have been laid down, enabling us to step closer to that kind of pastoral work. Obviously, no research has been carried out in this sense; therefore it is essential to provide an overview of how spiritual counseling in these Reformed high schools works, what its effect is likely to be and what kind of influencing factors can contribute to a better result. As stated in the methodology, the purpose of this survey is to provide a description of counseling work and its many aspects, with the help of the students. A high number of students (almost 800) completed the questionnaire, helping us to produce insightful and relevant results regarding counseling in Transylvanian Reformed high schools.

1. The special character of the reformed high schools

The state's educational institutes work according to the Prussian ideology: Performance-oriented education which focuses on results. This system is simply impersonal, competitive and market-oriented. The Reformed high schools seem to represent an alternative value-system. The students appreciate a good school atmosphere, a positive relationship with the teachers, the religious education as an "extra" element in their education, and the Hungarian language education. These aspects influence the students' relationship-web as well as their spiritual and personal development.

The social-network and the company of colleagues represent a supportive and safe background for them, on in which they can express themselves and can strengthen their identity. A further effect of this “extra” element is that it can enhance and reinforce the supportive family background. It can also shape the religious parent's attitude, thereby providing an example for the student, an example the student can put into practice in his religious school environment. The spiritual counselor in the Reformed high schools is the person whose prime importance can be measured in his personal skills and in his personal attitude. Through his unique presence the counselor can address the students and establish personal contact with him.

All the above mentioned aspects are factors which make the Reformed high schools unique and special. These factors also influence the work of spiritual counseling in the high schools.

2. Involving the religiously non-active students

Reformed high-schools are open educational systems. There is no requirement to be an active Christian nor to have Reformed confession to join the school. The active and non-active students are equally welcomed. The results of this survey show an intense interest from the non-active students toward their school. The students consider their school's religious education, good atmosphere, Hungarian educational language and the supportive background of the social network to be important. This factor improves the positive effect of the Reformed high schools on the non-active students as well.

The non-active students show a highly positive God-experience. Whether they are from families of religious or non-religious parents, the religious context of the school - where they spend a significant amount of time – has a positive effect on these students, too.

The most crucial personality components of the spiritual counselor (approachable, understanding, trustful, good to talk with etc.) make it possible to reach and establish personal contact even with those students who have never had religious experiences. Through the person of the counselor the students are able to experience Christian values such as trust and acceptance, personal attention and patience, understanding and good communication.

As we can see, high school counseling, as part of the school's unique environment, helps to address even those students who have no contact with Christian communities. This practice strengthens the missionary embassy of the school.

3. As concluded in the 6th chapter, spiritual counseling in Reformed high schools in Transylvania is an important tool for the improvement and advancement of the church's missionary work. Some aspects of high school spiritual counseling have been enhanced which must be kept in

mind by the church. In order to further improve the church's role in this work, three keywords are crucial and should be understood by the church: *conviction, participation and cooperation* and their importance is as follows:

a) The Reformed high schools are unique places for those adolescents who attend and share daily in the school's environment. The good atmosphere, social network and personal contact with the counselor make these schools special for them. The church must be convinced of this and must take spiritual counseling work in high schools more seriously.

b) The social and familial background of the students is an essential element. one that can be invaluable to the students. However, it can sometimes be source of their psychical, behavioral and social problems. Therefore the church should participate in the school environment in order to cooperate with the parents, teachers and students in identifying and addressing problems and barriers as they arise. The church is the ideal forum for initiating dialogue between these participants, in order to raise discussion of educational issues and to promote co-operation between those it involves.

c) Spiritual counseling in school maybe based around the notion of one counselor, yet his work is fundamentally as part of a team. Crisis-situations often require the consultation and intervention of other organs, such as the school psychologist, leadership of the school, the church, social institutes, the police, psychiatric services, etc. Although the counselor's cooperation with all of these is essential, he is still the representative of the church. Therefore, the church would benefit by taking this cooperation more seriously.

Literature

1. **ABELA, J.R.Z./ D'ALESSANDRO, D.:** Beck's cognitive theory of depression: A test of the diathesis stress and causal mediation components. In: British Journal of Clinical Psychology, Vol. 41, Issue 2. 2002. Forrás: www.onlinelibrary.wiley.com
2. **ABESSER, Bernd:** Schulandachten. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
3. **ALBATH, Hertmut:** Im tiefen Tal. Depression und Beratung. In: Wege zum Menschen, Vol59, No.2. Vandenhoeck-Ruprecht, 2007
4. **ALBERT-LŐRINC Márton:** A posztmodern pedagógia színeváltozása. In: Magiszter, pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, Romániai Magyar Pedagógus Szövetség, 1/2010. Forrás: www.rmpsz.ro Letöltés ideje: 2013.05.
5. **ALBERT-LŐRINCZ Márton:** A lélek párbeszéde, Presa Universitara Clujeana 2007.
6. **ALMA, H.A.:** Identiteit door verbondenheid. Een godsdienstpsychologisch onderzoek naar identificatie en christelijk geloof. Uitgeverij KOK Kampen, 1998.
7. **AMMERMANN, Norbert:** Seelsorge im Religionsunterricht. Religionspädagogische und pastoralpsychologische Elementarisierung unter dem Blickwinkel der Konstruktdimensionen Wahrheit und Sinn. Frankfurt am Main 1999.
8. **ANDERSON, T.S./ MAGNUSSON, D.:** Biological maturation in adolescence and the development of drinking habits and alcohol abuse among males: A prospective longitudinal study. In: Journal of youth and adolescence. 1990/19. Forrás: www.sagepub.com
9. **ATKINSON, R.L.:** Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest 1994.
10. **Auftrag der Evangelischen Kirche von Kurhessen-Waldeck** (Hrsg): Wenn Kirche in die Schule kommt...Schulbezogene Jugendarbeit und Schulseelsorge als neue Handlungsfelder der Kirche im Lebensraum Schule. Ein Beitrag zur Bezeugung des Evangeliums aus der Evangelischen Kirche von Kurhessen-Waldeck. Verlag Ahrend GmbH, Baunatal 2005.8.
11. **BAGDY, FEKETE, ERDÉLYI, MEZŐ:** Luborsky „Központi Kapcsolati Konfliktustémák módszere”. In: BAGDY Emőke, BAKTAY Gizella, MIRNICS Zsuzsanna (szerk): Pár és családi kapcsolatok vizsgálata. Budapest, 2006.
12. **BALSWICK, Jack O./ EBSTYNE-KING, Pamela/ REIMER, Kewin S.:** The Reciprocating Self. Human Development in Theological Perspective. InterVarsity Press Downers Grove, 2005.
13. **BANGÓ Jenő:** Niklas Luhmann rendszerelmélete és a konstruktivista nevelés. Századvég Folyóirat, 2005/4. Forrás: www.szazadveg.hu Letöltés ideje: 2013.05.
14. **BANGÓ Jenő:** Rendszerelmélet és pedagógia Niklas Luhmannál. In: Educatio, szerk. SÉSKA Géza. 2011/1. Forrás: <http://www.hier.iif.hu> Letöltés ideje: 2011.11.
15. **BARNES, Gill Gorell:** Család, terápia, gondozás. Animula Kiadó, Budapest 2004/2.
16. **BARTH, Karl:** Church Dogmatic III.4, 504-5 Lásd még:
17. **BATTISTICH, V./ HOM, A.:** The Relationship between Student's Sense of Their School as a Community and Their Involvement in Problem Behaviors. In: American Journal of Public Health, Vol. 87, No 12. 1997. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
18. **BAUMANN, Ulrike:** Fortbildung Schulseelsorge – ein Pilotprojekt der Evangelischen Kirche im Rheinland. In: DAM, Harmjan/SPENN, Mathias: Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen. Bd 2. Comenius Institut, Münster, 2007.
19. **BAUMER, Thomas:** Über den Umgang mit trauernden Kindern und Jugendlichen in der Schule. In: Schulpastoral Diözese Rottenburg Stuttgart.Fachwissen. Forrás:

- www.schulpasoral.drs.de. Letöltés ideje: 2013.04.
20. **BAUMGARTEN, Otto**: Protestantische Seelsorge. Tübingen 1931.
  21. **BAYER, Oswald**: Martin Luthers Theologie. Tübingen, 2004.
  22. **BENKŐ Antal-MARTOS Tamás**: Serdülők és szülei kapcsolatáról, vallási és egzisztenciális értékeikről, In: Vallásosság és személyiség, Szerk: Horváth Szabó Katalin. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 2007.
  23. **BERG, Insoo Kim**: Konzultáció sokproblémás családokkal. Animula Kiadó, Budapest 2004/6.18-24.
  24. **BIEHL, Peter / JOHANSEN, Freidrich**: Einführung in die Ethik, Neukirchener Verlag, 2003.
  25. **BINTER, Gerald**: A setting és jelentősége a terapeuta szintjén. In: BRANDL-NEBEHAY, A./ RAUSCHER-GFÖHLER, B./ KLEIBEL-ARBEITHUBER, J. (szerk): Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
  26. **BLANCK, Michael-Mayer**: Theologische Implikationen der Seelsorge. In: ENGEMANN, Wilfried (Hrsg): Handbuch der Seelsorge, Evangelische Verlagsanstalt, Leipzig, 2009.
  27. **BLAZY Helga**: A pre- és perinatális élet kontinuitásáról. In: Várandósság, születés és gyermeknevelés a magyarországi kultúrákban. Kongresszusi Tanulmánykötet, Animula Kiadó, Budapest, 1999.
  28. **BODÓ Sára**: A gyász, mint a keresztyén ember krízise, és a lelkipozás lehetőségei. „Böszörményi Jenő és Neje Emlékalapítvány” és a Debreceni Református Kollégium, Debrecen, 2002.
  29. **BOSCOLO, L./CECCHIN, G./ HOFFMANN, L./ PENN, P.**: A milánói módszer. Animula Kiadó, Budapest 2000/12.
  30. **BOYATZIS, Chris J.-DOLLAHITE, David C.-MARKS, Loren, D.**: The Family as a Context for Religious and Spiritual Development in Children and Youth. In: The Handbook of Spiritual Development in Childhood and Adolescence, Edit: ROELKEPARTAIN-KING-WAGENER-BENSON, Sage Publications Thousand Oaks London New Delhi 2006.
  31. **BÖSZÖRMÉNYI-NAGY, Iván/SPARK, G.M.**: Unsichtbare Bindungen. Die Dynamik familialer Systeme, Stuttgart 1981.
  32. **BROWN, Peter**: The rise of Western Christendom: Triumph and Diversity AD 200-1000, Blackwell, Oxford 1996.
  33. **BUDA Béla-SZILÁGYI Vilmos**: A partnerkapcsolatok pszichológiája. Gondolat Kiadó, Budapest, 1988.
  34. **BUDA Béla**: A család szerepe a pszichiátriai betegségek kóroktanában. In: HORVÁTH-SZABÓ Katalin (szerk): Családpszichológia I. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba 2001.
  35. **BUDA Béla**: A lélek egészsége. A mentálhigiéné alapkérdései. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2003.
  36. **BUDA Béla**: Az iskolai nevelés - a lélek védelmében. Az iskolai menálhigiéné alapelvei. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2003.
  37. **BUDA Béla**: Az öngyilkosság. Animula Kiadó, Budapest, 2001.
  38. **BURKARD, Joachim**: Die Mitgestaltung der Schulkultur als Aufgabe der Kirche. In: BURKARD, J./WEHRLE, P. (Szerk): Schulkultur mitgestalten. Pastorale Anregungen und Modelle. Herder Verlag, Freiburg im Breisgau 2005.
  39. **BUSI Etelka**: Nevelési szintek 1. A család. ELTE TTK Multimédiapedagógia és Oktatástechnológia Központ, Budapest. Forrás: www.staff.u-szeged.hu Letöltés ideje:

- 2013.
40. **BYNG-HALL, J.:** Munkám családi szkriptekkel. Animula Kiadó, Budapest 2006/9.
  41. **C. MOLNÁR Emma:** Az anyaság pszichológiája, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1996.
  42. **CALVIN, John:** Institutes of Christian Religion. Transl. Henry Beveridge. Forrás: http://oll.libertyfund.org/?option=com_staticxt&staticfile=show.php%3Ftitle=535&chapter=218391&layout=html&Itemid=27 Letöltés ideje: 2012.11.
  43. **CHANDLER, R.K./ JANET, G.B./GRIFFIN, M.:** The impact of home-based sexual education on rural adolescents sexual behavior and attitudes. In: Journal of Adolescent Health, Vol.18. Issue 2, 1996. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  44. **Charles S. CARVER, Michael F. SCHEIER:** Személyiségpszichológia, Osiris Kiadó, Budapest, 2006. MOKROSCH, Reinhold: Gewissen und Adoleszenz. Deutscher Studien Verlag, Weinheim, 1996.
  45. **COLE, Michael/ COLE, Sheila R.:** Fejlődéslélektan, Osiris, Budapest, 1998.
  46. **COLLMAR, Norbert:** Schulseelsorgerliche Kompetenzen von Pfarrern und Lehrkräften. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
  47. **COOPER, Terry D.:** Sin, Pride and Self-Acceptance. The Problem of Identity in Theological Psychology. Inter Varsity Press, Downers Grove 2003.
  48. **COTTON, S./ LARKIN, E./ HOOPES, A. CROMER, B.A./ ROSENTHAL, S.:** The impact of adolescent spirituality on depressive symptoms and health risk behaviors. In: Journal of Adolescent Health Vol.36. 2005. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  49. **COTTON, S./ZEBRACKI, K./ROSENTHAL, S/TSEVAT, J./DROTAR, D.:** Religion/Spirituality and adolescent health outcomes: a review. In: Journal of Adolescent Health. Vol. 38, Issue 4. 2006.
  50. **CROCKETT, L/PETERSEN, A.:** Pubertal Status and psychosocial development: Findings from the Early Adolescence Study. In: LERNER Richard/FOCH, Terryl (ed.): Biological-Psychological Interactions in Early Adolescence. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. Hillsdale, New Jersey 1987.
  51. **CSIA Lajos:** Bibliai lélektan, százszorszép Kiadó és Nyomda Kft. Budapest, 1994.
  52. **CSIBI Sándor, CSIBI Mónika:** Egészségmagatartási és pszichés tényezők. In: Magiszter Pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata. Romániai Magyar Pedagógus Szövetség, 1/2011. Forrás: www.rmpsz.ro Letöltés ideje: 2013.05.
  53. **CSÍKOS Csaba:** Iskolai matematikai bizonyítások és a bizonyítási képesség. In: Magyar Pedagógia, 99.évf. 1.sz. 1999.
  54. **CSILLAG Ferenc:** Napjaink jelensége: az agresszió. In: Magiszter Pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata. Romániai Magyar Pedagógus Szövetség, 3/2008. Forrás: www.rmpsz.ro Letöltés ideje: 2013.05.
  55. **CSORBA János:** A gyermek-serdülőkori depresszió és kezelése. In: Hippocrates – Családorvosi és foglalkozás-egészségügyi folyóirat, V. évf. 4.sz. 2003. Forrás: www.medlist.com/HIPPOCRATER/V/4/272main.htm Letöltés ideje: 2013.04.
  56. **DAIGNEAULT, Isabelle, HEBERT, Martine, McDUFF, Pierre:** Men's and Women's childhood sexual abuse and victimisation in adult partner relationships: A study of risk factors. In: Child Abuse and Neglect 33. 2009.
  57. **DALLOS, R./ PROCTER, H.:** A családi folyamatok interakcionális szemlélete. In: BÍRÓ Sándor, KOMLÓSI Piroska (szerk): Családterápiás Olvasókönyv. 1. Animula Kiadó, Budapest 2001.
  58. **DAM, Harmjan/ MANN, Andreas:** In der Schulseelsorge bei schulischen Notfällen und Krisensituationen handlungsfähig sein. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias (szerk): Qualifizierung Schulseelsorge. Comenius Institut, Münster 2009.

59. **DAM, Harmjan/ SPENN, Mathias:** Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen. Bd 2. Comenius Institut, Münster 2007.
60. **DAM, Harmjan/DAUBE, Stefanie:** In der Schulseelsorge Spiritualität gestalten. In: **DAM, Harmjan/ SPENN, Matthias** (szerk): Qualifizierung Schulseelsorge. Comenius Institut, Münster 2009.
61. **DAM, Harmjan/SPENN, Matthias:** Schulseelsorge in Deutschland – eine Situationsbeschreibung. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias: Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen. Comenius Institut, Münster 2/2010.
62. **DAM, Harmjan:** Schulseelsorge, ein Handlungsfeld aus drei Quellen: Religionsunterricht, Jugendarbeit und Seelsorge. In: Fachbereich Kinder- und Jugendarbeit im Zentrum Bildung der EKHN (szerk): Grenzgang zwischen Jugendarbeit, Schule und Seelsorge, Darmstadt 2003.
63. **DAWKINS, Richard:** Atheists for Jesus, 2006.04.01. Forrás: <http://old.richarddawkins.net/articles/20-atheists-for-jesus> Letöltés ideje: 2012.11.
64. **DE HEUS, P./ DIEKSTRA, R.F.W./ VAN DER LEDEN, B.I.:** Suicidaal gedrag van leerlingen in het voortgezet onderwijs. Hoe gaat de school om met suicidaal gedrag? In: WOLTERS, W.H.G./ DIEKSTRA, R.F.W./ KIENHORST, C.W.M. (red.): Suicidaal gedrag bij kinderen en adolescenten. Ambo/Baarn 1987.
65. **DE WIT, J./ VAN DER VEER, G./ SLOT, V.W.:** Psychologie van de adolescentie. Ontwikkeling en hulpverlening. Uitgeverij Intro, Baarn 1997.
66. **DEAN, Kenda Creasy:** Proclaiming Salvation. Youth Ministry for the Twenty-First Century Church. In: Theology Today, Vol. 56, 2000. Forrás: www.sagepublications.com Letöltés ideje: 2011.11.
67. **DEGENER, Günther:** Formen und Häufigkeiten der Kindesmisshandlung. In: **DEGENER, Günther/KÖRNER, Wilhelm** (szerk): Kindesmisshandlung und Vernachlässigung. Ein Handbuch. Hogrefe, Göttingen 2005.
68. **DEMMEHUBER, Helmut:** 15 Jahre Schulpastoral in der Diözese Rottenburg Stuttgart – Bilanz und Perspektiven. In: KÜBLER, Alexander (Red): Notizblock. Bischöfliches Ordinariat der Diözese Rottenburg Stuttgart Hauptabteilung IX. Schulen. 36/2004. Letöltés helye és ideje: www.schulpastoral.drs.de / 2012.07
69. **DEMMEHUBER, Helmut:** Ein Blick über den Nachbarzaun: Katholische Schulpastoral in der Diözese Rottenburg-Stuttgart. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias: Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen. Comenius Institut, Münster 2/2010.
70. **DOMSGEN, Michael:** Seelsorge an Eltern. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
71. **Donald W. WINNICOTT:** Az egyén fejlődése és a család, Animula Kiadó, Budapest, 2006.
72. **DONELSON, Elaine:** Psychology of Religion and Adolescents in the United States: past to present. In: Journal of Adolescence, 1999, no.22,
73. **DORN L./CROCKETT L./PETERSEN A.:** The Relations of Pubertal Status to Intrapersonal Changes in Young Adolescents. In: Journal of Early Adolescence 8/4. 1988. Forrás: www.jea.sagepub.com Letöltés ideje: 2013.04.
74. **DRESCHER, Gerborg:** Acht Perspektiven zur Weiterentwicklung der evangelischen Schulseelsorge. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias: Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen. Comenius Institut, Münster 2/2010.
75. **DSM IV. Text Revision. Módosított DSM IV.** Animula Kiadó, Budapest 2001.215.
76. **DUNKAKE, Imke:** Die Entstehung der Schulpflicht, die Geschichte der

- Absentismusforschung und Schulschwänzen als abweichendes Verhalten. In: WAGNER, Michael (Hrsg): Schulabsentismus. Soziologische Analysen zum Einfluss von Familie, Schule und Freundeskreis. Juventa Verlag, Weinheim 2007.
77. **DUNN, John C.F.:** Unity and Diversity in the New Testament: An Inquiry into the Character of Earliest Christianity, SCM, London, 2006, 30-31.
  78. **ÉBER Márk Áron:** Komplexitás-redukálva. In: BUKSZ 18(4)/2006.
  79. **ELLISON, C.E./ LEVIN, J.S.:** The Religion-Health Connection: Evidence, Theory and Future Directions. Health Education and Behavior, Vol.25 (6), 1998. Forrás: www.sagepublications.com Letöltés ideje: 2011.11.
  80. **Emilia DOWLING/ Gill Gorrel BARNES:** Együttműködés a gyermekekkel és szüleikkel a különélés és válás során. Coincidencia, Budapest 2001.
  81. **ENGEMANN, Wilfried:** Das Lebensgefühl im Blickpunkt der Seelsorge. Zum Seelsorglichen Umgang mit Emotionen. In: Wege zum Menschen, Vol.61.No.3. Vandenhoeck-Ruprecht, 2009.
  82. **Erich NEUMANN:** Tiefenpsychologie und neue Ethik, Kindler Verlag BmbH, München, 1973. 3. Aufl.
  83. **Erik H. ERIKSON:** Gyermekkor és társadalom, Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
  84. **ERLINGHAGEN, Karl:** Sakularisierung der deutschen Schule, Hannover, 1972.
  85. **ETÉNYI Zsuzsa:** Vizsgálható-e a születési emlékezet kisgyerekeknél? In: Várándósság, születés és gyermeknevelés a magyarországi kultúrákban, Kongresszusi Tanulmánykötet, Anumula Kiadó, Budapest, 1999.
  86. **FAIRBURN, C.G./SHAFRAN, R./COOPER, Z.:** A cognitive behavioural theory of anorexia nervosa. In: Behavior Research and Therapy, Vol. 37. Issue 1. 1999. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  87. **FAZAKAS István:** Tanügyi rendszerek Erdélyben a XIX.-XX. században. Pallas-Akadémia Könyvkiadó, Csíkszereda 2009.
  88. **FEKETE, Károly:** A református liturgiák története a XIX-XX. században, 2012.
  89. **FISCHER, Wolfgang:** Das missionarische Projekt der Lebensraumorientierten Seelsorge in Mainz. In: Missio konkret, 1/2007.
  90. **FLAMMER, August-ALSAKER, Françoise:** Entwicklungspsychologie der Adoleszenz, Verlag Hans Hübner, Bern-Göttingen-Toronto-Seattle 2002.
  91. **FLETT, John:** The Witness of God: The Trinity, Missio Dei, Karl Barth and the Nature of Christian Community, Eerdmans, Grand Rapids 2010,
  92. **FOWLER, James:** Die Stufen des Glaubens. Die Psychologie der menschlichen Entwicklung und die Suche nach Sinn. Gütersloher Verlag Gerd Mohn, 1991.
  93. **FÖLDES Petra:** Kényszer vagy lehetőség? Gondolatok a család és iskola viszonyáról. In: Új pedagógiai szemle 2006/7-8.
  94. **FRANKL, Viktor E.:** Az ember az értelemre irányuló kérdéssel szemben. Jel Kiadó, Budapest, 2005.
  95. **FREUD, Sigmund:** A lélekelemzés legújabb eredményei, Könyvjelző Kiadó, Nyíregyháza, 1993.
  96. **FREUND, Annegret:** Gewissensverständnis in der evangelischen Dogmatik und Ethik in 20. Jahrhundert, De Grüyter, Berlin, New York, 1994.
  97. **FRIEDMANN, Edwin H.:** Generation to Generation. The Guilford Press, New York 1985.
  98. **FROMM, Erich:** Psychoanalyse und Ethik, Diana Verlag, Stuttgart-Konstanz, 1954.
  99. **FRUTTUS István Levente:** A megtérés, mint valláslélektani jelenség, in: HORVÁTH Szabó Katalin (szerk): Valláspszichológiai tanulmányok, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2003.
  100. **FRUYT, F./ De BOLLE, M./ McMRAE, R.R./ TERRACCIANO, A./COSTA?**

- P.T.:** Assessing the Universal Structure of Personality in Early Adolescence. The NEO-PI-R and NEO-PI-3 in 24 Countries. In: Assessment, Vol. 16. No. 3. 2009.
101. **GÁDOROS Júlia:** Depresszió és szorongásos zavarok gyermek- és serdülőkorban. In: Házi orvos Továbbképző Szemle, 2006/1, Forrás: www.sunrise.sote.hu/htsz/gadoros.htm Letöltés ideje: 2013.04.
102. **GAGYI Katinka:** Felekezeti oktatás a kommunista rendszerben. In: Magiszter, pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, Romániai Magyar Pedagógus Szövetség, 2/2009. Forrás: www.rmpsz.ro Letöltés ideje: 2013.05
103. **GEBAUER, Roland:** „*Wir sind ja von seinem Geschlecht.*” Überlegung zur Gottverwandtschaft des Menschen im Kontext der lukanischen Anthropologie. In: OORSCHOT, Jürgen van/IFF, Markus (Hg): Der Mensch als Thema theologischer Anthropologie. Beiträge in interdisziplinärer Perspektive. Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn, 2010.
104. **GECCHIN, G.:** Milánói alapelvek – újra átgondolva. In: BÍRÓ Sándor, KOMLÓSI Piroska (szerk): Családterápiás Olvasókönyv. 1. Animula Kiadó, Budapest 2001.
105. **GEDE Csongor:** A Nagyenyedi Református Kollégium története 1918-1948. In: Buzogány Dezső és Ösz Sándor Előd (szerk): Alma Mater. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2006.
106. **GENSCHMAR, Klaus:** Schulseelsorge – eine besondere Form der Padagogischen Interaktion. Grin Verlag für akademische Texte, Clingen 2005.
107. **GEORGE, E./ IVESON, C./ RATNER, H.:** Megoldásközpontú terápia – a de Shazer modell. Animula Kiadó, Budapest 2004/6.
108. **GOLDENBERG, H. és I.:** Áttekintés a családról. 2/3. Animula Kiadó, Budapest 2008/20.
109. **GORDON, T.:** A szülői eredményesség tanulása. Gondolat Kiadó, Budapest 1990.
110. **GRAF, Alexander:** Mobbing. Theoretische und empirische Untersuchung von Konflikten im Bereich des Berufsschulwesens und Ableitung von Handlungsempfehlungen für Schule und Individuum. Kassel University Press, Kassel 2007.
111. **GRAHAM, Kings:** Christianity Connected: Hindus, Muslims and the world in the Letters of Max Warren and Roger Hooker. Zoetermeer, The Nederlands Boekcentrum 2002.
112. **GROM, B.:** Religionspädagogische Psychologie des Kleinkind- Schul- und Jugendalters. 5. Aufl. Patmos, Düsseldorf 2000.
113. **GUNDO Lames:** Schulseelsorge, als soziales System, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart-Berlin-Köln, 2000.
114. **HABERMAS, Jürgen:** Zeit der Übergänge: Kleine politische Schriften, Suhrkamp Verlag, Berlin 2001, Bd IX.
115. **HALBE, Jörn:** Was sinn macht. Kompetenz kirchlicher Seelsorge und Beratung in gesellschaftlichen Spannungsfeldern. In: Wege zum Menschen, Vol59, No.2. Vandenhoeck-Ruprecht, 2007.
116. **HAREL-FISCH. Y./ SOPHIE, W./ FOGEL-GRINWALD, H. and co.:** Negative school perceptions and involvement in school-bullying: A universal relationship across 40 countries. In: Journal of Adolescence, Vol 34, 2011. Forrás: www.elsevier.com/locate/jado Letöltés ideje: 2013.04
117. **HARNACK, Adolf von:** A kereszténység lényege, Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
118. **HARTUNG, Marianne:** Angst und Schuld in Tiefenpsychologie und Theologie. Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1979.
119. **HAUGLAND, S./WOLD, B./STEVENSON, J./AAROE,**

- L.E./WOYNAROWSKA, B.:** Subjective health complaints in adolescence. A cross – national comparison of prevalence and dimensionality. In: *European Journal of Public Health*. Vol.11.nr1. 2001.4-10. Forrás: www.nuigalway.ie Letöltés ideje: 2013.04.
120. **HAUSCHILDT, Eberhard:** Mein Auftrag, meine Fachkompetenz, meine Rolle – Seelsorgerliche Identität zwischen Eigenem und Erwartetem. Vortrag vor dem Arbeitskreis für Seelsorge und Beratung und Supervision (im Bereich der Kölner Kirchenkreise und des SKV Köln) am 23. Juli 2003.2. Forrás: www.ekir.de Letöltés ideje: 2013.04.
121. **HAUSCHILDT, Eberhardt:** Alltagsseelsorge. Der Alltag der Seelsorge und die Seelsorge im Alltag. In: POHL-PATALONG, Uta/MUCHLINSKY, Frank(Szerk): *Seelsorge im Plural. Perspektiven für ein neues Jahrhundert*. Hamburg 1999.
122. **HAUSL, Maria:** Auf den Leib geschrieben. Körperbilder und -kozepte im Alten Testament. In: FREVEL, Christian: *Biblische Anthropologie. Neue Einsichten aus dem Alten Testament*. Herder Verlag, Freiburg-Basel-Wien 2010.
123. **HEGYINÉ FERCH Gabriella:** *Családpaszichológia*. Corvinus Kiadó 2003.211-219.
124. HELLER, Thomas: Notengebung. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): *Schulseelsorge. Ein Handbuch*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
125. **HENNING, Claudius, KNÖDLER, Uwe, ERGENZINGER, Ernst:** *Problemschüler – Problemfamilien. Ein praktisches Lehrbuch zum systemischen Arbeiten mit schulschwierigen Kindern*. Beltz Verl. 2000.
126. **HERMAN Judith:** *Trauma és gyógyulás, Háttér Kiadó-Kávé Kiadó-NANE Egyesület, Budapest, 2003.*
127. **HERVIEU-LÉGER, Daniele:** The Role of Religion in Establishing Social Cohesion. In: MICHALSKI, Krzysztof (ed.): *Religion in the New Europe*, CEU Press, Budapest 2006.
128. **HETHERRINGTON, E.M.:** A gyermek és a válás. In: HORVÁTH-SZABÓ Katalin (szerk.): *Családpaszichológia I. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba 2001.*
129. **HÉZSER Gábor:** A krízis. In: HORVÁTH-SZABÓ Katalin (szerk.): *Családpaszichológia I. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba 2001.*
130. **HÉZSER Gábor:** *Miért? Rendszerszemlélet és lelkipásztori gyakorlat. Pásztorálpaszichológiai tanulmányok, Kálvin Kiadó, Budapest 2001.*
131. **HÉZSER Gábor:** *Pásztorálpaszichológiai tanulmányok. Elméletek , Irányzatok, emberkép. Debreceni Református Hittudományi Egyetem – Debrecen 2002.*
132. **HÉZSER Gábor:** *Pásztorálpaszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez, Kálvin János Kiadó, Budapest 2005.*
133. **HILBERATH, Bernd Jochen:** *Pneumatologie*. Patmos Verlag, Düsseldorf 1994
134. **HILBERATH, Bernd Jochen:** Zur Personalität des Heiligen Geistes. In: *Theologische Quartalschrift* 173/1993.
135. **HILPERT, Martin:** *Theorien schulischer Gewalt. (PhD disszertáció) Freie Universität Berlin 2003.*
136. **HINSCH, Joachim:** A depresszióban szenvedő kliensekkel való foglalkozás. In: BRANDL-NEBEHAY, A./RAUSCHER-GFÖHLER, B./KLEIBEL-ARBEITHUBER, J.(szerk): *Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd alapítvány, Budapest 2007.*
137. **HIRSCH, Mathias:** *Schuld und Schuldgefühl*, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 1998.
138. **HOLDER, D.W./ DURANT, R. HARRIS, T./ DANIEL, J.H./ OBEIDALLAH, D./ GOODMAN, E.:** The Association Between Adolescent Spirituality and Voluntary Sexual Activity. In: *Journal of Adolescent Health*, Vol.26. 2000. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.

139. **HOOD, Ralph W.-HILL, Peter C.-SPILKA, Bernard**: The Psychology of Religion: An Empirical Approach. The Guilford Press, New York, 2009.
140. **HORVÁTH-Szabó Katalin**: A házasság és a család belső világa. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet, Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
141. **HORVÁTH-Szabó Katalin**: Vallás és emberi magatartás, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba, 2007.
142. **HURRELMANN, Klaus**: Gewalt an Schulen. Bründel, Heidrun Beltz GmbH 2009. FORRÁS: www.kriminalpraevention.rip.de Letöltés ideje:2013.04.
143. **HUSMANN, Barbel**: Tage der Religiösen Orientierung. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
144. **INGE, Seiffke-Krenke/ OVERBEEK, Geertjan/ VERMLUST, Ad**: Parent-child relationship trajectories during adolescence: Longitudinal associations with romantic outcomes in emerging adulthood. In: Journal of Adolescence, Vol.33, Issue 1, 2010. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
145. **JACOBS, R./ REINECKE, M.A./GOLLAN, J./ KANE, P.**: Empirical evidence of cognitive vulnerability for depression among children and adolescents: A cognitive science and developmental perspective. In: Clinical Psychology Review, Vol. 28. Issue 5, 2008. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
146. **JANOWSKI, Bernd**: Konstellative Anthropologie. Zum Begriff der Person im Alten Testament. In: FREVEL, Christian: Biblische Anthropologie. Neue Einsichten aus dem Alten Testament. Herder Verlag, Freiburg-Basel-Wien 2010.
147. **JENKINS, Hugh**: A változást okozó krízisek – egy közös vonás a családterápiákban. In: BÍRÓ Sándor, KOMLÓSI Piroska (szerk): Családterápiás Olvasókönyv. 1. Animula Kiadó, Budapest 2001.
148. **JENKINS, Hugh**: A rendszer kezelése. Válogatás egy család-specialistától. Animula Kiadó, Budapest 2006/17.
149. **JOSUTTIS, Manfred**: Segenskraefte. Potentiale einer energetischen Seelsorge. Chr. Kaiser Gütersloher Verlagshaus, Gütersloh 2000.
150. **KAMPFER, Horst**: Gewalt, das Böse...und kein Ende. In: Wege zum Menschen, Vol59, No.4. Vandenhoeck-Ruprecht, 2007.
151. **KAMPFER, Horst**: Neid gebiert Gewalt: Ursprünge und Transformation. In: Wege zum Menschen Vol59.No1 Vandenhoeck-Ruprecht, 2007
152. **KARLE, Isolde**: Seelsorge in der Moderne. Eine Kritik der psychoanalytisch orientierten Seelsorgelehre. Neukirchen-Vluyn 1996.
153. **KARLE, Isolde**: Sinnlosigkeit aushalten! Ein Pladoyer gegen die Spiritualisierung von Krankheit. In: Wege zum Menschen, Vol 61 No.1. Vandenhoeck-Ruprecht 2009
154. **KAUFMAN, J./MARTIN, A./ ROBERT, A.K./ CHARNEY, D.**: Are Child-Adolescent-, and Adult-Onset Depression One and the Same Disorder? In: Biological Psychiatry. Vol.49. 2001.
155. **KERNBERG, Paulina F. Alan S. WEINER, Karen K. BARDENSTEIN**: Személyiségzavarok gyermek és serdülőkorban, Animula Kiadó, Budapest, 2007.
156. **KERNBERG, Paulina F., WEINER, Alan S., BARDENSTEIN, Karen K.**: Személyiségzavarok gyermek és serdülőkorban, Animula Kiadó, Budapest, 2007.
157. **KESSLER, R./ AVENEVOLI, S./ MERIKANGAS, K.R.**: Mood disorders in children and adolescents: an epidemiologic perspective. In: Bilological Psychiatry, Vol.49. Issue 12. 2001. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
158. **KÉZDY Anikó**: Fejlődési krízisek késő serdülő- és fiatal felnőttkorban. A vallásosság jelegzetességei és összefüggései a lelki egészséggel középiskolás és egyetemista mintában, Semmelweis Egyetem Mentális Egészségtudományok Doktori Iskola, PhD

- értekezés 2010.
159. **KÉZDY Anikó-MARTOS Tamás:** Vallási kételyek, In: Vallásosság és személyiség, Szerk: Horváth Szabó Katalin. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 2007.
  160. **KÉZDY-MARTOS-BOLAND-HORVÁTH-SZABÓ:** Religious doubts and mental health in adolescent and young adulthood. In: Journal of Adolescence, 2011, No.34.
  161. **KIENHORST, C.W.M./ VAN GROENOU, M.I. Broese:** Jongeren en zelfdoding. In: WOLTERS, W.H.G./ DIEKSTRA, R.F.W./ KIENHORST, C.W.M. (red.): Suicidaal gedrag bij kinderen en adolescenten. Ambo/Baarn 1987.
  162. **KIESSLING, Klaus:** Elternhaus-Pfarrhaus-Schulhaus. Tatornte sexueller Gewalt an Kindern und Jugendlichen. In: Wege zum Menschen, Vol.62. No.2. Vandehoek-Ruprecht, 2010.
  163. **KIESSLING, Klaus:** Vom vielfältigen Ackerfeld. Religiöse Entwicklung von Kindern im mehrheitlichen konfessionslosen Kontext. Bericht zu einer Veranstaltung mit Anna-Katharina Szagun an der Hochschule Sankt Georgen in Frankfurt am Main. In: Wege zum Menschen, Vol.59, No.2. Vandehoek-Ruprecht, 2007
  164. **KITTEL, Joachim:** Ignatianische Experimente. Zur Grundlegung einer Padagogik ignatianischer Spiritualität in der Kinder- und Jugendarbeit. In: JUNG, Martina/KITTEL, Joachim: Schulpastoral konkret. Verlag Haus Altenberg, 2004.
  165. **KLAMMER, G./ KLAR, S.:** Hogyan ismerem meg? A rendszerszemléletű családterápia ismeretelméleti alapjai. In: BRANDL-NEBEHAY, A./ RAUSCHER-GFÖHLER, B./ KLEIBEL-ARBEITHUBER, J. (szerk): Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
  166. **KLESSMANN, Michael:** Seelsorge. Begleitung, Begegnung, Lebensdeutung im Horizont des christlichen Glaubens. Ein Lehrbuch. 3. Aufl. Neukirchener Verlag, 2010.
  167. **KNAUSZ Imre:** Műveltség és autonómia, in: Új Pedagógiai Szemle, Szemle 2002/10
  168. **KNEEZEL, Teresa T.-EMMONS, Robert A.:** Personality and Spiritual Development. In: The Handbook of Spiritual Development in Childhood and Adolescence, Edit: ROELKEPARTAIN-KING-WAGENER-BENSON, Sage Publications Thousand Oaks London New Delhi 2006.
  169. **KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk):** Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
  170. **KOERRENZ, Ralf:** Schulseelsorge – eine padagogische Grundlegung. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
  171. **KOHLBERG, Lawrence:** Die Psychologie der Moralentwicklung, Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main, 1994.
  172. **KOVÁCSNÉ-SZABADI Erzsébet Tünde:** A Marosvásárhelyi Református Kollégium története 1918-1948. In: Buzogány Dezső-Ősz Sándor Előd (szerk): Alma Mater, Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2006.
  173. **KOZMA Zsolt (szerk):** Teológiai idegen szavak, kifejezések, szólások szótára. Református Egyház Misztótfalusi Kiss Miklós Sajtóközpont, Kolozsvár 2005.
  174. **KRAEHENBÜHL, V./ JELLOUSCHEK, H./ KOHAUS-JELLOUSCHEK, M./ WEBER, R.:** Mozaikcsaládok. Animula Kiadó, Budapest 2007
  175. **KRAMER, Anja:** Aktuelle Tendenzen in der Seelsorge und ihre Bedeutung für die Schulseelsorge. In: DAM, Harmjan/SPENN, Mathias: Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen. Bd 2. Comenius Institut, Münster, 2007.
  176. **KRAMER, Anja:** Gewalt in der Schule: Erscheinungsformen, Ursachen, Pravention.

- In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
177. **KRAWCZAK, Peter**: Impuls „Gott in der Schule ein Gesicht geben”. Fachtagung Schulpastoral Köln am 08.März 2008 Kardinal Schulte Haus – Bensberg.6. Forrás: www.erzbistum-koeln.de Letöltés ideje: 2013.04.
  178. **KREIDER, Alan/KREIDER, Eleanor**: Worship and Mission After Christendom, Paternoster, Milton Keynes-Colorado Springs-Hyderabad 2009.
  179. **KREIDER, Alan**: The Change of Conversion and the Origin of Christendom, Trinity Press, Harrisburg 1999.
  180. **KRUHOFFER, Gerald**: Der Mensch – Das Bild Gottes. Vandenhoeck-Ruprecht, 1999.
  181. **KULCSÁR Zsuzsa**: Egészségpszichológia, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1998.
  182. **KUTCHER, S./ KUSUMAKAR, V./ LeBLANC, J./ SANTOR, D./ LAGACE, D./ MOREHOUSE, R.**: The characteristics of asymptomatic female adolescents at high risk for depression: the baseline assessment form a prospective 8-year study. In: Journal of Affective Disorders. Vol.79. Issues 1-3. 2004. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  183. **LAMES, Gundo**: Schulseelsorge als soziales System. Ein Beitrag zu ihrer praktisch-theologischen Grundlegung, Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart-Berlin-Köln 2000.
  184. **LAMMER, Kerstin**: Den Tod begreifen. Neue Wege in der Trauerbegleitung. 2. Aufl. Neukirchener Verlag 2004.
  185. **LAWRENCE, R.T.**: Measuring the Image of God: The God Image Inventory and the God Image Scales. In, Journal of Psychology and Theology, 1977.
  186. **Legea Educatiei Nationale**. In: Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I. Anul 179. (XXIII), nr 18. Luni, 10 ianuarie 2011. Titlul I. Art.13. és Art.16.
  187. **LENTNER, Rudolf**: Feste feiern will gelernt sein. Liturgisches Lernen in der Schule. In: Mitteilungen. Zeitschrift der Religionslehrerinnen und -lehrer der Erzdiözese Salzburg. 2/2011.
  188. **LESSING, Eckhard**: Theologische Realenzyklopadie 12. Szócikk: Geist/Heiliger Geist/Geistesgaben V Dogmatisch un Ethisch.
  189. **LÉVY-GARBOUA, L./ LOHÉAC, Y./ FAYOLIE, B.**: Preference formation, school dissatisfaction and risky behavior of adolescents. In: Journal of Economic Psychology. Vol.27, Issue 1. 2006. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  190. **LEYMANN, H.**: Mobbing. Psyhoterror am Arbeitsplatz und wie man sich dagegen wehren kann. Reinbek, Rowohlt 1993.
  191. **LIEDELOFF, Jean**: Az elveszett boldogság nyomában. Kétezeregy Kiadó, 2007.
  192. **LIEFFIJN, R.**: Studeren onder invloed. Gezinsopvattingen onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen. In: LIEFFIJN, R./ VERKADE, J.A./ JANSSEN, J.: Ontwikkelingsproblemen bij tieners. Maatschappelijke ontwikkelingen in relatie tot problemen bij adolescenten. Ammersfoortse Studies 19. Uitgeverij J.J. Groen en Zoon, Leiden 1995.
  193. **LINDBERG, L.D./MADDOW-ZIMMET, I.**: Consequences of Sex Education on Teen and Young Adult Sexual Behaviors and Outcomes. In: Journal of Adolescent Health. Vol.51, Issue 4. 2012. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  194. **LOHSE, Timm H.**: Das Kurzgespräch in Seelsorge und Beratung. Eine Methodische Anleitung. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2003.
  195. **LOSONCZI Ágnes**: A legnagyobb életforduló: a gyerekvárás, szülés, születés – a társadalomkutató szemével. In: Várandósság, születés és gyermeknevelés a magyarországi kultúrákban, Kongresszusi Tanulmánykötet, Anumula Kiadó, Budapest, 1999.

196. **LÖBLE, Markus/METZGER, W./HOHLOCH, U./NAUMANN, A./FELBEL, D:** Tod und Sterben in der Vorstellung von Kindern und Jugendlichen. In: Fortbildung Krisenintervention, 23.Jhrg.10/2000.
197. **LUHMANN, Niklas:** Bevezetés a rendszerelméletbe. Gondolat Kiadó, Budapest 2006.
198. **LUTHER Márton:** A világi felsőségről. W.A. XI.251 12-13.
199. **M.L. HOFFMAN:** Vom Empathischen Mitleiden zur Solidarität, in: G. SCHREIER (szerk): Moralische Entwicklung und Erziehung, Aachen, 1993.
200. **MACH, Barbara Staedtler:** Kinderseelsorge, Vandenhoeck - Ruprecht 2004,
201. **MacMARTIN, Clare:** Disclosure as Discourse. In: Theory and Psychology, Vol. 9. (4), 1999. Forrás: www.sagepublications.com Forrás: 2011.11.
202. **MADARAS Piroska:** A Marosvásárhelyi Kollégium háború utáni évei. Részletek Madaras Piroska: A Marosvásárhelyi Ev. Református Kollégium története 1944-1984 című, a marosvásárhelyi Mentor Kiadónál előkészületben levő könyvéből. In: Magiszter, pedagógusok szakmai-módszertani folyóirata, Romániai Magyar Pedagógus Szövetség, 1/2008. Forrás: www.rmpsz.ro Letöltés ideje: 2013.05.
203. **MALBON, K.M./ OJONG, T./ SACK, A.N.:** 20. Access To Sexual Health Education and Care for Adolescents: Using Technology. In: Journal of Adolescent Health, Vol.50, Issue 2. 2012. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
204. **MARGITICS Ferenc és PAUWLIK Zsuzsa:** Megküzdési stratégiák preferenciájának összefüggése az észlelt szülői nevelői hatásokkal. Magyar Pedagogia 106. évf. 1.sz. 2006.
205. **MARTOS Tamás:** Vallásosság és az értelmes élet pszichológiája. In: Vallásosság és személyiség, Szerk: Horváth Szabó Katalin. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 2007.
206. **MAXWELL, Ian Douglas:** Civilisation or Christianity? The Scottish Debate on Mission Methods, 1750-1835. In: STANLEY, Brian (Edit.): Christian Missions and the Enlightenment, Curzon Press Ltd, Richmond, Surrey, U.K.; Grand Rapids, Michigan/Cambridge, U.K. 2001.
207. **McDONALD, A. BECK, R.-ALLISON, S.-NORSWORTHY, L.:** Attachment to God and Parents: Testing the Correspondence vs. Compensation Hypotheses. In: Journal of Psychology and Christianity, , Vol 24, No.1. 2005.
208. **McGRATH, Alister:** Bevezetés a keresztény teológiába, Osiris Kiadó, Budapest 2002.
209. **McLEOD, Hugh:** Separation of Church and State: An Elusive (Illusive?) ideal. In: GABRIEL, K./ GARTNER, C./ POLLACK, D.(Hrgg.): Umstrittene Sakularisierung. Soziologische und historische Analysen zur Diferenzierung von Religion und Politik, Berlin University Press 2012.
210. **MENDL, Hans:** Schulpastoral. Schulpadagogische, theologische und religionspadagogische Rahmendaten. In: JUNG, Martina/KITTEL, Joachim: Schulpastoral konkret. Verlag Haus Altenberg, 2004.27-30. V.ö. LAMES, Gundo: Schulseelsorge als soziales System. Ein Beitrag zu ihrer praktisch-theologischen Grundlegung. Verlag W. Kohlhammer, Stuttgart-Berlin-Köln 2000.
211. **MENDLE, J./TURKHEIMER, E. /EMERY, R.:** Detrimental Psychological Outcomes Associated with Early Pubertal Timing in Adolescent Girls. In: PMC 2010.August 24. (PMCID:PMC2927128) Letöltés helye: www.ncbi.nlm.gov Letöltés ideje: 2013.04.
212. **MERTES, Klaus P.:** Schulseelsorge. Anregungen zur Praxix. In: JUNG, Martina/KITTEL, Joachim: Schulpastoral konkret. Verlag Haus Altenberg, 2004.
213. **MEYERBERG, Jan:** Seelsorge als Prozess. Eine empirische Studie zum Kompetenz- und Berufsprofil von Seelsorgerinnen und Seelsorgern. In: Studien zur Theologie und

- Praxis der Seelsorge, Bd49. Echter Verlag, Würzburg 2002.
214. **MINUCHIN, S./ ROSMAN, B.L./ BAKER, L.:** Pszichoszomatikus családok. Animula Kiadó, Budapest 1995/22.
  215. **MINUCHIN, Salvador:** Családok és családterápia. Animula Kiadó, Budapest 2006.
  216. **MOON, Garry W.:** Spiritual Direction and the Care of Souls. IVP 2004
  217. **MORGENTHALER, Christoph:** Rezension zu Klaus Winkler: Seelsorge. In: Wege zum Menschen, Jg. 51. 1999.
  218. **MORGENTHALER, Christoph:** Systemische Seelsorge. Impulse der Familien- und Systemtheorie für die kirchliche Praxis. Kohlhammer Verlag Stuttgart 1999.
  219. **MÖHRING, Britta/SCHNEIDER, Evelyn:** In der Schulseelsorge ressourcenorientiert Gespräche führen. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias (szerk): Qualifizierung Schulseelsorge. Comenius Institut, Münster 2009.
  220. **MÖLLER, Christian:** Einführung in die praktische Theologie, Francke Verlag, Tübingen 2004.
  221. **NAURATH, Elisabeth:** Seelsorge als Leibsorge. Perspektiven einer leiborientierten Krankenhausseelsorge. Stuttgart-Belin 2000.
  222. **NEBEHAY, A/ GEYERHOFER, S./ WOLF, F.:** A rendszerszemléletű terápia története. In: BRANDL-NEBEHAY, A./ RAUSCHER-GFÖHLER, B./ KLEIBEL-ARBEITHUBER, J. (szerk): Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
  223. **NÉMETH Dávid:** A lelkiismeret működésének pszichológiája. In: Collegium Doctorum, 2006.
  224. **NÉMETH Dávid:** Isten munkája és az ember lehetőségei a lelkigondozásban. Kálvin Kiadó, 1993.
  225. **NEUSCHAFER, Reiner Andreas:** Das brennt mir auf der Seele. Anregungen für eine seelsorgliche Schulkultur. Vandehoek-Ruprecht Göttingen 2007.
  226. **NEY, Philip G./ PEETERS-NEY, Marie A.:** Abortusztúlélők, Agape Életvédő Alapítvány-Koinónia, Kolozsvár 2001.
  227. **NIPKOW, Karl Ernst:** Erwachsenwerden ohne Gott? Gotteserfahrung im Lebenslauf. Chr. Kaiser Verlag, München 1986.
  228. **NIPKOW, Karl Ernst:** The Human Image of God – Reflections on a Paradox. In: ZIEBERTZ, Hans Georg: The Human Image of God, Koninklijke Brill, Leiden, 2001.
  229. **NOORT, Gerrit, PAAS, Stefan, ROEST, de Henk, STOPPELS, Sake:** Als een kerk opnieuw begint. Boekencentrum, Zoetermeer 2008.
  230. **NURMI, Jan-Erik/PULHAINEN, Harry:** The changing parent-child relationship, self-esteem and intelligence as determinants of orientation to the future during early adolescence. In: Journal of Adolescence, Vol.14. 1991/1, Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  231. **NYITRAI Erika: Az érintés hatalma. AduPrint Kiadó, 2011.**
  232. **OERTER, R./ DREHER, R.:** Das Jugendalter. In: OERTER, R. /MONTADA, L. (Szerk.): Entwicklungspsychologie. Ein Lehrbuch. Weinheim 1995.
  233. **OERTER, Rolf/ MONTADA, Leo:** Entwicklungspsychologie, Psychologie VerlagsUnion, Weinheim, 1995.
  234. **OLIVER, Pamela H./GUERIN, Diana Wright/COFFMANN, Jaqueline K.:** Big five parental personality traits, parenting behaviors, and adolescent behavior problems: A mediation model. In: Personality and Individual Differences, Vol. 47. Issue 6. 2009. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  235. **OLVEUS, Dan:** Gewalt in der Schule. Was Lehrer und Eltern wissen sollten. - un dtun können. 3. Aufl. Bern 2002.

236. **OMAN, D./ THORESEN, C.E.:** „Does Religion Cause Health?": Differing Interpretations and Diverse Meanings. In: *Journal of Health Psychology*, Vol.7.(4) 2002.
237. **ÓNODY Sarolta, VIKÁR György:** A krízis. In: *Életesemények lelki zavarai*. Szerk: PÁVEL Magda, Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest, 2005.
238. **OPPENHAUSER, Viktoria Munk:** Schulinternes Notfallmanagement und mögliche Rolle der Schulseelsorge aus Sicht einer Schulpsychologin. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias (szerk): *Qualifizierung Schulseelsorge*. Comenius Institut, Münster 2009.
239. **OTTO, Rudolf:** *A szent, Osiris Könyvtár, Budapest 2001.*
240. **PAAS, Stefan:** Post-Christian, Post-Christendom and Post Modern Europe: Towards the Interactions of Missiology and the Social Sciences, *Mission Studies 28.nr1. BRILL, 2001.*
241. **PAAS, Stefan:** The Crisis of Mission in Europe – Is There a Way Out? In: *Scandinavian Evangelical E-Journal 2012/3*. Forrás: www.see-j.net/index.php/SEE-J/article/view/130/122 Letöltés ideje: 2012.11.
242. **PAAS, Stefan:** The Making of a Mission Field: Paradigms of Evangelistic Mission in Europe. In: *Exchange: Journal of Missiological and Ecumenical Research*. Volume: 41: 1, 2012.
243. **PAAS, Stefan:** *Vrede Stichten: Politieke meditatie*, Boekzentrum, Zoetermeer 2007.
244. **PAAS, Stefan:** Missionaire ecclesiology in een tijd van individualisering. In: *Theologia Reformata 54.4, 2011*
245. **PANNENBERG, Wofhart:** *Anthropology in Theological Perspective*, The Westminster Press, Philadelphia, 1985.
246. **PANNENBERG, Wolfhart:** *Christianity in a Secularized World*, SCM Press, London 1988.
247. **PATTON, G./SELZER, R./COFFEY, C./CARLIN, J./WOLFE, R.:** Onset of Adolescent eating disorders: population based cohort study over 3 years. *BMJ 1999*. Forrás: www.bmj.com Letöltés ideje: 2013.04.
248. **PELKONEN, M./ MARTTUNEN, M./ KAPRIO, J./ HUURRE, T./ ARO, H.:** Adolescent risk factors for episodic and persistent depression in adulthood. A 16-year prospective follow-up study of adolescents. In: *Journal of Affective Disorders*. Vol.106, Issues 1-2. 2008.
249. **PETERMANN, Anna-Christina:** *Schulseelsorge – ein junges kirchliches Handlungsfeld im Schulalltag un in Krisenzeiten*. LIT Verlag, Berlin 2011.46-53.
250. **PFOHL, William:** Top Ten Things to Consider in a Crisis. Die 10 wichtigste Dinge, Die man bei einer Krise berücksichtigen sollte (Ford: Hans Georg/Jonathan Haehnel Pfaffenhofen). 2008. Forrás: www.schulpastoral.drs.de/pastoralpraxis/krisenseelsorge Letöltés ideje: 2013.04.
251. **PINCUS, L./ DARE, C.:** *Titkok a családban. A meghitt kapcsolatok rejtett rétegei*, Animula Kiadó, Budapest 2007.
252. **PIPER, Hans-Christoph:** *Meghívás beszélgetésre*. Vandenhoeck u. Ruprecht Verlag, Göttingen, Debrecen, 2003.
253. **PLESSNER, Helmuth:** *Conditio Humana*, in: *Gesammelte Schriften*, Suhrkamp, 1983.
254. **PONGRATZ, Ludwig:** *Padagogik im Prozess der Moderne. Studien zur Sozial-und Theoriegeschichte der Schule*, Weinheim, 1989.
255. **RANSCHBURG, Jenő:** *Félelem, harag, agresszió*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2004.

256. **RIZZUTO, A. M.:** The Birth of the Living God. A Psychoanalytic Study, The University of Chicago Press, 1979.
257. **RIZZUTO, A.M.:** Critique of the contemporary literature in the scientific study of religion. Paper presented at the annual meeting of the Society for the Scientific Study of Religion, New York, 1970, (www.godimage.org/rizzuto.pdf.)
258. **ROBU Magda – MARTOS Tamás:** Istenkép és vallásosság. In Vallásosság és személyiség, Szerk: Horváth Szabó Katalin. Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest, 2007.
259. **ROTHGANGEL, Martin:** Kindesmissbrauch/Gewalt in der Familie. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
260. **RUSSINGER, Ulrike:** Evészavarok. In: BRANDL-NEBEHAY, A./RAUSCHER-GFÖHLER, B./KLEIBEL-ARBEITHUBER, J.(szerk): Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd alapítvány, Budapest 2007.
261. **RÜTTIGER, Gabriele:** Schulpastoral an kirchlichen Schuléen: Christsein leben und erleben. In: JUNG, Martina/KITTEL, Joachim: Schulpastoral konkret. Verlag Haus Altenberg, 2004.
262. **RÜTTIGER, Gabriele:** Vom Umgang mit Tod und verschiedenen Religionen und die Bestattung Verstorbener ohne Religionszugehörigkeit. In: Evangelisch-Lutherische Kirche in Bayern, Katholisches Schulkommissariat in Bayern (szerk): „Wenn der Notfall eintritt.“ Ein Handbuch für den Umgang mit Tod und anderen Krisen in der Schule, Heilsbronn 2008.
263. **SALLAY Hedvig-MÜNICH Ákos:** Családi nevelési attitűdök percepciója és a self-fejlődéssel való összefüggései. In: Magyar pedagógia 99.évf. 2. szám. 1999.
264. **SALLINEN, Marjukka/KINNUNEN, Ulla/RÖNKA, Anna:** Adolescent's experiences of parental employment and parenting: connections to adolescents' well being. In: Journal of Adolescence, Vol. 27, Issue 3. 2004.
265. **SAUTER, Gerhard:** Das verborgene Leben. Eine theologische Anthropologie. Gütersloher Verlagshaus, Gütersloh, 2011.
266. **SÁVAI János:** A lelkigondozás elmélete és gyakorlata. Készült a Humán erőforrás – fejlesztési Operatív Program támogatásával, a HEFOP-3.3.1.-P-2001-06-0019/1.0 projekt keretében. Forrás: www.gfhf.hu Letöltés ideje: 2013.04.
267. **SCHAFER, Andrea:** Pneumadramatik. Entwurf einer Dramatischen Theologie des Geistes. Fachbereich 1. Katholische Theologie (Systematische Theologie) Geistetswissenschaften der Universität Duisburg-Essen. PhD disszertáció. 2009. Forrás: www.duepublico.uni-duisburg-essen.de. Letöltés ideje: 2013.03.
268. **SCHARFENBERG, Joachim:** Seelsorge als Gespräch. Zur Theorie und Praxis der Gesprächsführung. 5. Aufl. Vandenhoeck – Ruprecht, Göttingen 1992.
269. **SCHERER, James A:** Gospel, Church, & Kingdom: Comparative studies in world mission theology, Wipf and Stock: Eugene 1987.
270. **SCHILLAK, Wolfgang:** Gewissen und Identität, Peter Lang, Frankfurt am Main-Bern-New York, 1986.
271. **SCHMITT, Hanspeter:** Sozialität und Gewissen, Lit Verlag, Wien, 2008.
272. **SCHMITZ, Stefan:** Was macht die Kirche in der Schule? Religionsunterricht und Schulpastoral 30 Jahre nach dem Würzburger Synodenbeschluss. In: COLLET, G./METTE, N./SCHMALZE, U./STEINKAMP, H (Szerk): Theologie und Praxis, Lit Verlag Münster, Bd. 18.
273. **SCHNEIDER-FLUME, Gunda:** Perfekcionierte Gesundheit als Heil? Theologische Überlegung zu Ganzheit, Heil und Heilung. In: Wege zum Menschen, Vol.61, No 2,

- Vandenhoeck-Ruprecht, 2009.
274. **SCHNEIDER-HARPPRECHT, Christoph:** Geleitwort. In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias (szerk): Qualifizierung Schulseeslorge. Comenius Institut, Münster 2009.
  275. **SCHOLZE, Margaret:** Terápiás rendszerek – terápiás kapcsolat/magatartás. In: BRANDL-NEBEHAY, A./ RAUSCHER-GFÖHLER, B./ KLEIBEL-ARBEITHUBER, J. (szerk): Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
  276. **SCHUETZE, Pamela/EIDEN, Rina Das:** The relationship between sexual abuse during childhood and parenting outcomes: Modeling direct and indirect pathways. In: Child Abuse and Neglect, 29. 2005. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  277. **Schulpastoral als lebensraumorientierte Seelsorge.** In: Katechetische Blätter, 2. 2007.
  278. **SCHULZE, Gerhard:** Die Erlebnisgesellschaft. Kultursoziologie der Gegenwart. Campus Verlag, Frankfurt/Main 1992.
  279. **Schüler-SMD: Der Notfalbaukasten.** Hilfen für den Umgang mit Krisen in der Schule. Forrás: www.smd.org Letöltés ideje: 2013.04.
  280. **SCHWEITZER, Friedrich:** Distorted, Oppressive, Fading Away? The Dialogical Task of Practical Theology, and the Human Image of God. In: ZIEBERTZ, Hans Georg: The Human Image of God, Koninklijke Brill, Leiden, 2001.
  281. **SCHWEITZER, Friedrich:** Vallás és életút. Kálvin Kiadó, Budapest 1999.
  282. **Schwerpunkte kirchlicher Verantwortung im Bildungsbereich.** In: Gemeinsame Synode der Bistümer in der Bundesrepublik Deutschland 1971-1975. Forrás: www.dbk.de. Letöltés ideje: 2011.11.
  283. **SEIBT, Markus:** Sculpastoral an berufsbildenden Schulen des dualen Schulsystems. LIT Verlag, Berlin 2008.
  284. **Sekretariat der Deutschen Bischofskonferenz (Hrsg):** Schulpastoral – der Dienst der Kirche an den Menschen im Handlungsfeld Schule. Bonn 1996.
  285. **SELVINI-PALAZZOLI, M./ BOSCOLO, L./ GECCHIN, G./ PRATA, G.:** Hipotézis készítés, cirkularitás és neutralitás: a családterápiás ülés vezetésének három vezérelve. In: BÍRÓ Sándor, KOMLÓSI Piroska (szerk): Családterápiás Olvasókönyv. 1. Animula Kiadó, Budapest 2001.
  286. **SHAH, Hanne:** Vom Umgang mit Trauer in der Schule. Handreichung für Lehrkräfte und Erzieher/innen. Ministerium für Kultus Jugend und Sport Baden-Württemberg (Hrsg), Stuttgart 2008.
  287. **SHAREY, J./ REIMER, J./Kohlberg, L.:** The Kibbutz as a model for moral education: A longitudinal cross-cultural study. In: Journal of Applied Developmental Psychology. Vol. 6, Issues 2-3. 1985. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  288. **SHERMA, R./FREDMAN, N.:** Strukturális technikák pár- és családterápiában. Animula Kiadó, Budapest 2007/8.
  289. **SIEGEL, Judith:** A bizalom helyreállítása. Tárgykapcsolati párterápia, Animula Kiadó, Budapest 2004/11.
  290. **SIMONS, Dominique/WURTELE, Sandy:** Relationship between parent's use of corporal punishment and their children's endorsement of spanking and hitting other children. In: Child Abuse and Neglect. Vol 34, Issue 9. 2010. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés ideje: 2013.04.
  291. **SMITH, David:** Mission After Christendom. Darton Longman Todd LTD, London 2003.

292. **SMITH, Stacy**: Exploring the Interaction of Trauma and Spirituality. In: Traumatology, Vol. 10. No. 4. 2004. Forrás: www.sagepublication.com Letöltés ideje: 2011.11.
293. **STAEDTLER-MACH, Barbara**: Kinderseelsorge. Seelsorge mit Kindern und ihre pastoralpsychologische Bedeutung. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2004.
294. **STANLEY, Brian CF.**: Christian Missions and the Enlightenment. Erdemans: Grand Rapids 2001.
295. **STARK, Rodney**: Efforts to Christianize Europe, 400-2000. In: Journal of Contemporary Religion, 2001.Nr:16.1.
296. **STIGLBAUER, B./GNAMBS, T./ GAMSJAGER, M./ BATINIC, B.**: The upward spiral of adolescents' positive school experiences and happiness: Investigating reciprocal effects over time. In: Journal of School Psychology, Vol. 51, Issue 2. 2013. Forrás: www.sciencedirect.com Letöltés: 2013.04.
297. **STORATH, Roland/ENGELBRECHT, Arthur**: Krisensituationen, Gewalt un Tod in der Schule. In: Schulverwaltung Spezial 1/2004. Forrás: www.schule-bw.de/lehrkraefte/beratung Letöltés ideje:2013.04. valamint
298. **STORCZ Judit- DÁNOS Lászlóné**: PIC és korai kötődés, in: Várandósság, születés és gyermeknevelés a magyarországi kultúrákban, Kongresszusi Tanulmánykötet, Anumula Kiadó, Budapest, 1999.
299. **SÜLE Ferenc**: Az életerő forrásai a családban. Szent István Társulat, Budapest 2009.
300. **SÜLE Ferenc**: Családi élet és lelki egészség, Magyarországi Evangélikus egyház Missziói Bizottsága, Budapest 2006.
301. **SÜLE Ferenc**: Valláspatológia, Gyuró Art-Press, Szokolya 1997.
302. **SZABÓ Éva, LŐRINCZI János**: Az iskola légkörének lehetséges pszichológiai mutatói. In: Magyar Pedagógia, 98. évf. 3.sz. 1998. Forrás: www.magyarpedagogia.hu Letöltés ideje: 2013.04.
303. **SZÉKELY Iona**: Tárgykapcsolat elmélet családterápiában. Animula Kiadó, Budapest 2003/10.
304. **SZÓNYI Gábor, FÜREDI János** (szerk): A pszichoterápia tankönyve, Medicina Könyvkiadó ZRT, Budapest, 2008.
305. **THAILHEIMER, Beate**: Aufbau von Schulpastoral vor Ort – Konzeptentwicklung. In: Kirichliche Arbeitstelle für Fernstudien/Theologie im Fernkurs bei der Domschule Würzburg (Hrsg): Schulpastoral Befähigung zum Dienst von Christinnen und Christen in der Schle. StE VIII. Würzburg, 1998.
306. **THAILHEIMER, Beate**: Blick zurück – Blick nach vorne. In: Lebendige Seelsorge, 2003/2.
307. **THIESELTON, Anthony C.**: Interpreting God and the Postmodern Self. On Meaning, Manipulation and Promise, T&TClark, Edingburgh 1995.
308. **THOMA, Christoph**: Gyerekek és fiatalok feltűnő viselkedésmódjai. In: BRANDL-NEBEHAY, A./RAUSCHER-GFÖHLER, B./KLEIBEL-ARBEITHUBER, J.(szerk): Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek. Semmelweis Egytem Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd alapítvány, Budapest 2007.
309. **THURNEYSSEN, Eduard**: Die Lehre von der Seelsorge. Kaiser Verlag, 1948.
310. **TILLICH, Paul**: Rendszeres Teológia, Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
311. **TISCHLER, Günther**: Wenn das Überleben gelingen soll, in: Hubert WINDISCH (szerk): Mut zum Gewissen, Verlag Friedrich Pustet, Regensburg, 1987.
312. **TÓTH Béla**: Második rendbéli bevezetés. In: Educatio, szerk. Sáska Géza, 2004/2. Forrás: <http://www.hier.iif.hu> Letöltés ideje: 2011.11.
313. **TÓKÉS Attila**: A Kolozsvári Református Kollégium története 1918-1948. In: Buzogány Dezső-Ősz Sándor Előd (szerk): Alma Mater, Erdélyi Református

- Egyházkerület, Kolozsvár 2006.
314. **TREAGOLD, Richard:** Transcendent Vocations: Their Relationship to Stress, Depression and Clarity of Self-Concept. In: *Journal of Humanistic Psychology*, Vol.39. No. 1. 1999. Forrás: www.sagepublication.com Letöltés ideje: 2011.04.
  315. **TZSCHEETSCH, W.:** Die Bildungsherausforderung: Religionsunterricht ind Schulpastoral als Aufgabe für die Kirche. In: BURKARD, J./WEHRLE, P. (szerk): *Schulkultur mitgestalten. Pastorale Anregungen*
  316. **UPSON, Paul:** Játék, munka és identitás. In: ANDERSON, Robin-DARTINGTON, ANNA: *A serdülés vihara klinikus szemmel*, Animula Kiadó, Budapest,2007.
  317. **VAN DER MEULEN, H.C.:** De pastoor als reisgenoot. Pastoraal-theologische gedachten over geestelijke begeleiding. Uitgeverij Boekcentrum, Zoetermeer.2004.
  318. **VEKERDY Tamás:** Az iskola betegít? Saxum Kiadó 2004.
  319. **VERGOTE, Antoine:** Büntudat és vágy, Semmelweis Egyetem-Párbeszéd Alapítvány, Budapest, 2008.
  320. **VERGOTE, Antoine:** Valláslélektan, Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2001.
  321. **VERMA, Suman-MARIA, Madelene Sta.:** The Changing Global Context of Adolescent Spirituality. In: *The Handbook of Spiritual Development in Childhood and Adolescence*, Edit: ROELKEPARTAIN-KING-WAGENER-BENSON, Sage Publications Thousand Oaks London New Delhi 2006.
  322. **VETŐ Lajos:** Tapasztalati valláslélektan, Egyetemi nyomda, Budapest, 1965.
  323. **VIERLING-IHRIG, Heike:** Was hat die Kirche von der Schulseelsorge? In: DAM, Harmjan/SPENN, Matthias: *Evangelische Schulseelsorge. Hintergründe, Erfahrungen, Konzeptionen*. Comenius Institut, Münster 2/2010.
  324. **VIKÁR György:** Az ifjúkor válságai. Animula Kiadó, Budapest 1999.
  325. **VIETH, Victor I.:** What Would Walther Do? Applying Law and Gospel to Victims and Perpetrators of Child Sexual Abuse. In: *Journal of Psychology §Theology*. Vol. 40.No.4. 2012. Forrás: www.journals.biola.edu Letöltés ideje: 2013.06
  326. **Viktor FRANKL:** Orvosi lélekgondozás, Úr, 1997.
  327. **WAAP, Thorsten:** Gottebenbildlichkeit und Identitat. Zum Verhältnis von theologischer Anthropologie un Humanwischenschaft bei Karl Barth und Wolfhart Pannenberg, Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
  328. **WAGNER-RAU, Ulrike:** Seelsorge als Gespräch. Relecture eines Klassikers der Pastoralpsychologie. In: *Wege zum Menschen*, Vol60, No.1. Vandenhoeck-Ruprecht, 2008.
  329. **WALLS, Andrew E.:** The Eighteenth-Century Protestant Missionary Awakening in Its European Context. In: STANLEY, Brian (Edit.): *Christian Missions and the Enlightenment*, Curzon Press Ltd, Richmond, Surrey, U.K.; Grand Rapids, Michigan/Cambridge, U.K. 2001.
  330. **WALTER, Gerhard:** Megoldásközpontú és narratív kezdeményezések a rendszerszemléletű terápiában. In: BRANDL-NEBEHAY, A./ RAUSCHER-GFÖHLER, B./ KLEIBEL-ARBEITHUBER, J. (szerk): *Rendszerszemléletű családterápia. Alapok, módszerek, és aktuális trendek*. Semmelweis Egyetem, Mentálhigiéné Intézet-Párbeszéd Alapítvány, Budapest 2007.
  331. **WASSILL, Petra:** Schulseelsorgerliche Begleitung für Kinder in der Phase von Trennung und Scheidung. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): *Schulseelsorge. Ein Handbuch*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
  332. **WEISSENBARGER, Clemens:** Schulseelsorge und Schulpastoral – unterschiedliche begriffe für denselben Inhalt? In: *Wege zum Menschen*, Vol59, No.3. Vandenhoeck-Ruprecht, 2007
  333. **WERMKE, Michael:** Schulseelsorge – eine praktisch-theologische und

- religionspädagogische Grundlegung. In: KOERRENZ, Ralf/WERMKE, Michael (szerk): Schulseelsorge. Ein Handbuch. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 2008.
334. **WIEFEL-JENNER, Katharina**: Seelsorge und Mobbing. Überlegungen zu einem brisanten Thema in der Arbeitswelt. In: Wege zum Menschen, Vol 61.No1. Vandenhoeck-Ruprecht, 2009.
335. **WINKLER, Klaus**: Seelsorge. 2. Aufl. De Grüyter, Berlin-New York 2000.
336. **WINKLER, Klaus**: Seelsorgebuch, Gruyter 2000.
337. **WITT-LOERS, Stephanie**: Trauernde Jugendliche in der Schule. Vandenhoeck-Ruprecht GmbH, Göttingen 2013.
338. **WOLFF, Hans Walter**: Az Ószövetség antropológiája, Harmat Kiadó-PRTA, Budapest, 2001.
339. **WOLTERS, W.H.G.**: Suicide bij adolescenten. Herkenning van signalen en eerste opvang. In: WOLTERS, W.H.G./ DIEKSTRA, R.F.W./ KIENHORST, C.W.M. (red.): Suicidaal gedraag bij kinderen en adolescenten. Ambo/Baarn 1987.
340. **WRIGHT, Christopher J.**: The Mission of God: Unlocking the Bible's Grand Narrative, InterVarsity Press 2006
341. www.insse.ro,
342. www.unicef-irc.org,
343. **YEAGER, D.S./ BUNDICK, Matthew**: The Role of Purposeful Work Goals in Promoting Meaning in Life and in Schoolwork During Adolescence. In: Journal of Adolescent Research, Vol. 24.No.4. 2009. Forás: www.sagepublications.com Letöltés ideje: 2011.11.
344. **ZIEGLER, Gerd W.**: Der LAK meldet sich zu Wort. In: Pädagogisch Theologisches Zentrum der Evangelischen Landeskirche in Württemberg (szerk): Evangelische Schulseelsorge – Positionen und Perspektiven. Ein Mutmachung, Stuttgart 2009.
345. **ZIEMER, Jürgen**: Seelsorgelehre, Göttingen 2000,
346. **ZIEMER, Jürgen**: Seelsorgelehre. Eine Einführung für Studium und Praxis.2.Aufl. Göttingen, 2004.
347. **ZUSCHLAG, Berndt**: Mobbing – Schikane am Arbeitsplatz. Erfolgreiche Mobbing-Abwehr durch systematische Ursachenanalyse. Verlag für Angewandte Psychologie, Göttingen 1994.